

CSATÓ ANITA

JOHN GREEN: PAPIRVÁROSOK

John Green, amerikai író, újságíró, pedagógus 2013-ben robbant be az ifjúsági irodalom színterére, *Csillagainkban a hiba* című regényével. Azonban ezt megelőzően is olyan figyelemreméltó alkotásai jelentek meg, mint a 2005-ös *Alaska nyomában*, vagy a 2008-as *Papírvárosok*.

A *Papírvárosok* első olvasatra izgalmas detektívregénynek mutatja magát, azonban a nyomozás háttérében olyan fontos, kamaszokat érintő kérdésekkel foglalkozik, mint a barátság, szerelem, a félelmek legyőzése, az önismeret fontossága, döntéseinkért vállalt felelősség hangsúlyozása, valamint a felelős individuummá cseperedés problémája. Ezeket az igen súlyos témákat olyan nyelvi stílussal jeleníti meg, ami a megcélzott korosztály számára érdekessé és izgalmassá teheti az olvasást.

A történet elsősorban a gimnazista korosztályt szólítja meg, hiszen a regény által tárgyalt, fent említett témák erősen érintik a 15-18 éves korosztályt, így elsősorban számukra ajánlanám a *Papírvárosokat*, de akár felnőttek számára is szórakoztató, ugyanakkor elgondolkodtató olvasmányélményt nyújthat.

A történet ránézésre tipikus amerikai gimnáziumi történet, azonban a regény folyamán megjelenik annak átértékelése és kritikája is. Főszereplőink, Margo Roth Spigelman és Quentin Jacobsen végzős gimnazisták. Margoék családja évekkel ezelőtt költözött Quentinék szomszédságába, a floridai Orlandó kertvárosának, békés övezetébe. Margo és Quentin gyerekkorukban közel álltak egymáshoz, azonban barátságukat egy tragikus esemény szakította meg: egy délután biciklizés közben egy holttestre bukkantak a közeli parkban. Ezt követően barátságuk megszakadt.

Főszereplőinket a rövid gyermekkori kitérő után kamaszként ismerjük meg igazán. Margo és Quentin karaktere két gyökeresen ellentétes tinédzserkép mintáját vázolja fel az olvasó számára. Margo nem tipikus mesebeli lány karakter. Igazi lázadó tinédzser, akinek hajmeresztő tetteiről legendák terjednek az iskolában. Margo a magányos hősnő karakterét testesíti meg, aki segítők nélkül is bátran útra kell.

Quentin a lánnyal ellentétben nem a kalandok, hanem a megszokott szürke hétköznapiak és rutin rajongója. Mindennapjait egy meghatározott „menetrend” szerint rendezte be, melyben fontos szerepet kap a környezete, támogatói. Szinte semmit sem csinál egyedül, két legjobb barátja mindig mellette van, de ha ők nem, akkor szülei igen, akik nem csak a szülő szerepében, hanem a pszichológus szerepében is egyengetik fiuk tetteit, szinte már gondolatait is. Quentin énképe a környezet visszajelzéseinket tükrében alakul, a környezet reakciói azok, amik meghatározzák kilétét. Egészen addig, míg Margo fel nem bukkan újra életében, s ki nem mozdítja komfortzónájából.

E tétével Margo nem csak a fiút mozdítja ki komfortzónájából, hanem saját magát is, hiszen életében először kalandjai során társat, kísérőt, segítőt választ maga mellé. Küldetésre hívja a fiút, aki az együtt töltött rövid éjszaka alatt rengeteget tanul önmagáról, valamint szép lassan ráébred arra, hogy mennyire nem is ismeri igazán a lányt, akit évek óta távolról csodál. Rövid kalandjuk Margo eltűnésével ér véget. A lány azonban nyomokat hagyott hátra maga után.

Quentin a nyomokat látva most már önként lép ki komfortzónájából, s veti bele magát a nyomozásba, Margo keresésébe. Izgalmas nyomozás veszi kezdetét, amiben Quentin társakat választ maga mellé, legjobb barátai, Ben és Radar személyében. A nyomozás során a fiúk barátságról alkotott fogalma folyamatosan árnyalódik, folyamatosan újabb kérdések merülnek fel: ha ennyire különböző személyiségek (Quentin, a jó tanuló; Ben a poéngyáros; Radar az informatikai zseni), mégis mi tartja őket össze? Képesek-e a másikat önmaguk elé helyezni, ha annak szüksége van rájuk? A fiúk nem csak a lány után nyomoznak, hanem saját barátságuk mibenléte után is. A regény barátságról alkotott üzenete a kamaszok számára fontos válaszokat villanthat fel őket is foglalkoztató kérdésekre.

A barátságon túl mindent átszövő témája a regénynek a szerelem kérdése. Quentin évek óta csodálja távolról Margot. Mindig is meg volt győződve róla, hogy remekül ismeri a szomszédjában lakó lányt, azonban a nyomozás során rádöbben, hogy valójában nem Margot ismeri, hanem csak a róla kialakított ideális képet. Ez a kép azonban nem biztos, hogy megegyezik Margo valós arcával. A regény végén a fiataloknak fontos döntéseket kell meghozniuk, ami nem csak kapcsolataikra, hanem egész életükre kihatással lesz.

Az önismeret, emberismeret, barátság, szerelem kérdései szoros, szinte kibogozhatatlannak látszó hálónak fonódnak a regényben – akárcsak a való életben a kamaszok fejében. A történet nem didaktikus abban az értelemben, hogy nem ad konkrét válaszokat az olvasónak a feltett kérdésekre. Aktív olvasói munkát igényel, mely során a befogadó nézetei is folyamatosan árnyalódhatnak, alakulhatnak. A kamasz korosztály számára mindenképpen érdekes utazás, a fent említett kérdéseken túl a folyamatos intertextuális utalások miatt is érdekfeszítő élményt nyújthat.

Megismerjük Margo világát, ami izgalmas, klasszikusokkal teli világ. A lány zenei ízlése a régmúlt idők nagy klasszikusait eleveníti fel a könyv lapjain, de irodalmi kedvencei is remekműveket mutatnak be: számos utalást találunk a regényben Walt Withman verseire, vagy Sylvia Plath híres művére, *Az üvegburára*. Az intertextuális utalások izgalmassá és élővé teszik a szöveget, a felnőtt olvasó számára is érdekes világokat nyitnak meg az utalások, valamint a gimnazista korosztály számára is kulturális horizonttágítást jelenthetnek.

A fent felsorolt, mindennapi életet érintő nagy kérdéseken túl a regény erős társadalomkritikát fogalmaz napjainkkal szemben, erre utal már maga a cím is: *Papírvárosok*. A tizenéves Margo könyörtelenül fogalmazza meg véleményét a környezetről, mely valósággal fojtogatja őt: a felszínen a békés kertvárosban minden rendezett, mindenki boldognak és vidámnak mutatja magát, azon-

ban ez a felszín papírvékony, amit bármikor összezúzhat egy kisebb örvény is. Margo nem csak környezetét szemléli kritikusan, önmagára is „papírlányként” tekint, akit a környezet erősen alakított, formált kénye-kedve szerint. Margo ezt megelégedve hagyja maga mögött a várost, készíti Quintint kutatásra, hogy végül a fiú megtalálja őt egy valódi papírvárosban, ami csak a térképen létezik, a lány mégis sokkal előbbé teszi azt a zöldellő floridai kertvárosnál, hiszen, ahogy mondja: „a város talán papírból volt, de az emlékek nem”. (Green, John: *Papírvárosok*. Gabo Könyvkiadó. 2015. Fordította: Gázsity Mila)